

Torstai 11. helmikuuta 2021

P9_TA(2021)0056

Kazakstanin ihmisoikeustilanne**Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. helmikuuta 2021 Kazakstanin ihmisoikeustilanteesta (2021/2544(RSP))**

(2021/C 465/15)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 14. maaliskuuta 2019 antamansa päätöslauselman Kazakstanin ihmisoikeustilanteesta ⁽¹⁾ ja aiemmat päätöslauselmansa Kazakstanista, mukaan lukien 18. huhtikuuta 2013 ⁽²⁾, 15. maaliskuuta 2012 ⁽³⁾ ja 17. syyskuuta 2009 ⁽⁴⁾ antamansa päätöslauselmat,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan tehostetun kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka allekirjoitettiin Astanassa 21. joulukuuta 2015 ja joka tuli kokonaisuudessaan voimaan 1. maaliskuuta 2020 sen jälkeen, kun kaikki jäsenvaltiot olivat ratifioineet sen,
 - ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2019 hyväksytyt neuvoston päätelmät EU:n uudesta Keski-Aasian strategiasta,
 - ottaa huomioon Kazakstania koskevan osuuden EU:n vuosikertomuksessa ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa 2019,
 - ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä kidutuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon 20. tammikuuta 2020 pidetyn EU–Kazakstan-yhteistyöneuvoston 17. kokouksen, 26. ja 27. marraskuuta 2020 järjestetyn EU:n ja Kazakstanin välisen ihmisoikeusvuoropuhelun 12. kokouksen ja 25. syyskuuta 2020 pidetyn EU–Kazakstan-yhteistyövaliokunnan 18. kokouksen,
 - ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusneuvoston 12. maaliskuuta 2020 antaman yleisen määräaikaisarviointin Kazakstanista,
 - ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen liitetyn toisen valinnaisen pöytäkirjan,
 - ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) tiedottajan julkilausumat 1. helmikuuta 2021 ihmisoikeuksia puolustavien kansalaisjärjestöjen kasvavasta painostuksesta Kazakstanissa, 11. tammikuuta 2021 Kazakstanin parlamenttivaaleista ja 7. tammikuuta 2021 toimista kuolemanrangaistuksen poistamiseksi,
 - ottaa huomioon Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) antaman lausunnon 10. tammikuuta 2021 pidettyjä Kazakstanin vaaleja koskevista alustavista havainnoistaan ja päätelmistään,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Kazakstanin yleinen ihmisoikeustilanne on heikentynyt huolestuttavasti ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin on kohdistunut tukahduttamistoimia viime viikkoina ja että sananvapautta, oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen ja yhdistymisvapautta on rajoitettu ankarasti; ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset ovat kohdistaneet yhä enemmän painostusta ja rangaistuksia Kazakstanissa toimiviin kansalaisyhteiskunnan järjestöihin ja ihmisoikeusjärjestöihin, mikä häiritsee uudistuspyrkimyksiä ja rajoittaa kansalaisyhteiskunnan tekemää keskeistä työtä;
- B. ottaa huomioon, että 21. joulukuuta 2015 Euroopan unioni ja Kazakstan allekirjoittivat tehostetun kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jonka tarkoituksena on tarjota laajat puitteet vahvistetulle poliittiselle vuoropuhelulle ja yhteistyölle oikeus- ja sisäasioiden alalla sekä monilla muilla aloilla; toteaa, että tässä sopimuksessa painotetaan

⁽¹⁾ EUVL C 23, 21.1.2021, s. 83.

⁽²⁾ EUVL C 45, 5.2.2016, s. 85.

⁽³⁾ EUVL C 251 E, 31.8.2013, s. 93.

⁽⁴⁾ EUVL C 224 E, 19.8.2010, s. 30.

Torstai 11. helmikuuta 2021

voimakkaasti demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia, perusvapauksia, kestäväää kehitystä sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä; ottaa huomioon, että tehostettu kumppanuus- ja yhteistyösopimus tuli voimaan 1. maaliskuuta 2020 sen jälkeen, kun kaikki jäsenvaltiot olivat ratifioineet sen;

- C. ottaa huomioon, että EU:n uudessa Keski-Aasian strategiassa korostetaan voimakkaasti EU:n yhteistyötä Keski-Aasian kanssa oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelemiseksi ja edistämiseksi, mihin kuuluu myös yhdistymisvapaus ja sananvapaus sekä kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuksien puolustajien kannalta suotuisan toimintaympäristön luominen; ottaa huomioon, että Euroopan unioni antaa Kazakstanille merkittävää covid-19-apua ja vastikään se esimerkiksi antoi Maailman terveysjärjestölle (WHO) rahoitustukea yli 8 000 kilogramman lääkintätarvikelähetykseen 29. tammikuuta 2021;
- D. ottaa huomioon, että EUH kuvaili 10. tammikuuta 2021 pidettyjä Kazakstanin parlamenttivaaleja menetetyksi tilaisuudeksi osoittaa, että poliittiset uudistukset ja nykyaikaistamisprosessi on pantu tehokkaasti täytäntöön edellisten vaalien jälkeen, ja että Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) pitkäaikaisia suosituksia useista kysymyksistä, kuten perusvapauksiin, vaalihallinnon puolueettomuuteen, vaalikelpoisuuteen ja vaalikelpoisuuteen, äänestäjien rekisteröintiin, tiedotusvälineisiin ja vaalitulosten julkistamiseen liittyviä suosituksia, ei ole otettu huomioon; ottaa huomioon, että Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) ja Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen alustavien havaintojen mukaan Kazakstanin oikeudellinen kehys ei vielä ole sellainen, että se edistäisi kansainvälisten normien mukaisten vaalien järjestämistä;
- E. katsoo, että yhdistymisvapauden, kokoontumisvapauden ja sananvapauden kunnioittamiseen liittyvät järjestelmälliset puutteet rajoittavat edelleen poliittista toimintaympäristöä ja todellisen poliittisen kilpailun ja poliittisen opposition puuttuessa (vuoden 2013 jälkeen ei ole rekisteröity uusia puolueita) äänestäjillä ei ole ollut aitoa valinnan mahdollisuutta; toteaa, että demokraattiset vaalit ovat poliittisten uudistusten toteuttamisen sekä vapaan ja avoimen yhteiskunnan rakentamisen kulmakivi;
- F. ottaa huomioon, että kaksi oppositio liikettä, Koshe Partiyasy ja Kazakstanin demokraattinen valinta, nimettiin äärijärjestöiksi ja kiellettiin salaisilla tuomioistuimen päätöksillä, joista ei voi valittaa; ottaa huomioon, että 17 Koshe Partiyasy -puolueen johtajaa on lähetetty tutkintavankeuskeskuksiin Kazakstanin rikoslain 405 ja 182 pykälän nojalla ja heitä uhkaavat pitkät vankeustuomiot; ottaa huomioon, että vangit, joita syytetään Kazakstanin demokraattinen valinta -puolueen kannattamisesta, istuvat edelleen vankilatuomiotaan; ottaa huomioon, että 26 poliittista vankia Almat Zumagulov, Aset Abišev, Kenžebek Abišev, Askhat Žeksebajev, Kairat Klyšev, Yerbol Yeskhozin, Abai Begimbetov, Asel Onlabekkyzy, Yerkin Sabanšijev, Žanat Žamalijev, Diana Baimagambetova, Noyan Rakhimžanov ja Askar Kayyrbek ovat joutuneet poliittisen vainon kohteiksi tuettuaan näitä liikkeitä;
- G. ottaa huomioon, että oppositioon kuuluva rekisteröimätön demokraattinen puolue ei saanut osallistua vaaleihin, sillä viranomaiset estivät puoluetta pitämästä perustamiskokoustaan 22. helmikuuta 2020 Almatyssa; ottaa huomioon, että ilman perustamiskokousta puolue ei voi rekisteröityä; ottaa huomioon, että demokraattisen puolueen jäsenet joutuivat viranomaisten painostuksen kohteeksi ja puolueen jäseniä pidätettiin väitetyistä hallinnollisista rikkomuksista ja estettiin matkustamasta kokouspaikalle;
- H. ottaa huomioon, että vaalikampanjan aikana ja vaalipäivänä Kazakstanin viranomaiset yrittivät tiukentaa internetin sensuuria, katkaisivat internetyhteydet vähän väliä ja pakottivat kansalaiset asentamaan ”kansallisen tietoturvahyväksynnän”, joka mahdollistaa salatun verkkoliikenteen sieppaamisen; ottaa huomioon, että valtion harjoittama internetin valvonta on lisääntymässä, mukaan lukien yritykset rajoittaa tiedonkulkua internetin sensuroinnin ja valvonnan avulla, internetyhteyksien katkaiseminen sekä kansalaisten vaatiminen edelleen asentamaan ”kansallinen tietoturvahyväksyntä”, joka mahdollistaa internetkäyttäjien verkkoliikenteen salakuuntelun;
- I. ottaa huomioon, että kampanjan aikana tehtiin joukkopidätyksiä; ottaa huomioon, että vaalipäivänä viranomaiset pidättivät laittomasti vähintään 350 rauhanomaista mielenosoittajaa kymmenessä eri kaupungissa; ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset estävät rutiininomaisesti sellaisten rauhanomaisten mielenosoitusten järjestämisen, joissa suhtaudutaan kriittisesti hallituksen politiikkaan; ottaa huomioon, että rauhanomaista kokoontumista koskevassa laissa ja toukokuussa 2020 hyväksytyissä poliittisia puolueita ja vaaleja koskeviin lakeihin tehdyissä muutoksissa ei kunnioiteta Kazakstanin kansalaisten perusoikeuksia;

Torstai 11. helmikuuta 2021

- J. ottaa huomioon, että demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) rajoitettua vaalitarkkailua suorittava kansainvälinen valtuuskunta (LEOM) raportoi, että viranomaiset hankaloittivat ja haittasivat riippumattomien tarkkailijoiden työtä, kun taas hallitusta kannattavien tarkkailijoiden annettiin seurata vaaliprosessia; ottaa huomioon, että ihmisoikeuksia puolustavien kansalaisjärjestöjen mukaan huomattava määrä 10. tammikuuta 2021 pidettyjä parlamenttivaaleja tarkkailemaan tulleita riippumattomia tarkkailijoita joutui pelottelun, hallinnollisten pidätysten ja sakkojen kohteeksi;
- K. ottaa huomioon, että Kazakstanin mediaympäristöä hallitsevat valtion omistamat tai valtion tukemat tiedotusvälineet; ottaa huomioon, että tammi–heinäkuussa 2020 seitsemän toimittajaa joutui fyysisten hyökkäysten kohteeksi ja 21 toimittajaa, bloggaajaa ja aktivisteja pidätettiin, joista seitsemän kesken työntekonsa; ottaa huomioon, että vuonna 2020 viranomaiset panivat vireille yli 38 rikosasiaa toimittajia vastaan väitetyistä rikoksista, kuten väriin tietojen levittämisestä ja yllytyksestä; ottaa huomioon, että kaikki tärkeimmät kansalliset opposition sanomalehdet kiellettiin vuonna 2016 ja riippumattomia toimittajia häiritään edelleen; ottaa huomioon, että viranomaiset nostivat rikossyytteitä riippumattoman "Uralskaya Nedelya" -sanomalehden päätoimittajaa Lukpan Akhmedyarovia vastaan hänen raportoituaan paikallisen eliitin korruptoituneesta toiminnasta ja viranomaiset ovat pahoinpidelleet ja pidättäneet Radio Free Europen / Radio Libertyn (RFE/RL) toimittajan Saniya Toiken useaan otteeseen hänen raportoituaan kattavasti rauhanomaisista mielenosoituksista ja vuoden 2021 parlamenttivaaleista;
- L. ottaa huomioon, että helmikuun ja marraskuun 2020 välisenä aikana viisi oppositioaktivistia tapettiin tai kuoli epäselvissä olosuhteissa sen jälkeen, kun heihin oli kohdistettu jatkuva poliittista vainoa oppositio toiminnan jälkeen, ja toteaa, että nämä olivat bloggaaja ja kidutuksen uhri Dulat Agadil, hänen 17-vuotias poikansa Zhanbolat Agadil, joka oli isänsä mielivaltaisen pidätyksen avaintodistaja, Amanbike Khairolla, Serik Orazov ja Garifulla Embergenov; ottaa huomioon, että viranomaiset eivät ole tehneet perinpohjaista avointa tutkintaa näistä kuolemista; katsoo, että on tärkeää saada oikeuden eteen ne, jotka ovat käskeneet toteuttamaan ja toteuttaneet tällaisia rikoksia, ja varmistaa, että he pidättyvät vainoamasta kansalaisyhteiskunnan aktivisteja ja perheenjäseniä, jotka selvittävät totuutta uhrien kohtalosta; ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset kohdistivat tukahduttamistoimia ainakin 200:aan aktivistiin, jotka osallistuivat Dulat Agadilin muistoseremoniaan tai järjestivät varainhankintaa hänen perheelleen ja muiden poliittisten vankien perheille; ottaa huomioon, että 57:ää heistä on syytetty "ekstremismistä" ja yksi syytetyistä on kolmen lapsen äiti Dametkan Aspandiyarova, joka on tällä hetkellä kotiarestissa ja jota uhkaa jopa 12 vuoden vankilatuomio ekstremismisyyteistä, jotka hän sai järjestettyään varainkeruukampanjan Dulat Agadilin perheen tukemiseksi;
- M. ottaa huomioon, että Kazakstanin vankiloissa on yleisesti käytetty kidutusta ja pahoinpitelyä, ja "Kidutuksen vastainen koalitio" raportoi vuosittain vähintään 200 kidutustapauksesta; ottaa huomioon, että tällaisiin väärinkäytöksiin syyllistyneet ovat jääneet rankaisematta, mutta vankilayhdyskunnat ovat vieneet oikeuteen ihmisoikeusaktivisti Elena Semenovan hänen paljastettuaan sosiaalisessa mediassa kidutuksen käytön Kazakstanin vankeinhoitojärjestelmässä;
- N. ottaa huomioon, että huolimatta YK:n erityisraporttoijan⁽⁵⁾, Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen ja Euroopan unionin vetoamuksista, jotka koskevat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämistä ja suojelua terrorismia torjuttaessa, Kazakstanin viranomaiset väärinkäyttävät epämääräisiä ja liian laajoja ekstremismilakeja oppositio ja ihmisoikeuksien puolustajien vainoamiseen; ottaa huomioon, että tämän lain seurauksena 22. lokakuuta 2020 alkaen, jolloin viranomaiset ilmoittivat vaalien ajankohdasta, poliittisin perustein vireille pantujen rikosasioiden määrä on kaksinkertaistunut 99:ään ja niissä on kyse "ekstremismisyyteistä"; ottaa huomioon, että 69 heistä on vaarassa joutua pidätetyiksi välittömästi, kuten aktivisti Gulzipa Dzhaikerova, ja että 11 aktivistia asetettiin kotiarestiin tekaistujen ekstremismisyytteiden perusteella;
- O. ottaa huomioon, että useille riippumattomille ihmisoikeuksia puolustaville kansalaisjärjestöille, joista voidaan mainita esimerkiksi ECHO, Erkindik Kanaty, Kazakstanin kansainvälinen ihmisoikeus- ja oikeusvaltiotoimisto ja International Legal Initiative, on viime aikoina määrätty ankaria sakkoja ja ne on määrätty keskeyttämään työnsä jopa kolmeksi kuukaudeksi 25. tammikuuta 2020 alkaen epäselvillä oikeudellisilla perusteilla; ottaa huomioon, että valvontatoimia toteuttaessaan viranomaiset ahdistelevat ja jopa nostavat rikossyytteitä ihmisoikeuksien puolustajia vastaan ja esimerkkitapauksina tästä voidaan mainita Sholpan Dzhanzakova, Anna Shukeyeva, Raigul Sadyrbayeva, Aizhan Izmakova, Daniyar Khassenov, Altynai Tuksikova, Dana Zhanay, Nazym Serikpekova, Alma Nurusheva, Abaibek Sultanov, Zukhra Nariman, Ulbolsyn Turdiyeva, Aliya Zhakupova, Roza Musayeva ja Barlyk Mendygazyev; ottaa huomioon, että loka–marraskuussa 2020 ainakin 15 järjestölle ilmoitettiin, että ne olivat rikkoneet hallinnollisia rikkomuksia koskevan lain 460-1 pykälää, sillä ne eivät muka olleet ilmoittaneet viranomaisille asianmukaisesti saamastaan ulkomaisesta rahoituksesta;

(5) Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämistä ja suojelua terrorismia torjuttaessa käsittelevä YK:n erityisraporttoija.

Torstai 11. helmikuuta 2021

- P. ottaa huomioon, että vuonna 2020 112 yksityishenkilöä, kolme hyväntekeväisyysjärjestöä ja yksi kaupallinen yhtiö on tuomittu uskonnon- tai vakaumuksenvapauden harjoittamisesta;
- Q. ottaa huomioon, että Kazakstanissa hallitsevan eliitin keskuudessa esiintyy laajalle levinnyttä korruptiota, mistä on osoituksena se, että maa on Transparency Internationalin vuoden 2020 korruptioindeksissä sijalla 94 ja haittaa ihmisoikeuksia, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja sosioekonomista kehitystä;
- R. ottaa huomioon, että covid-19-pandemian keskellä hallitus väärinkäytti pandemiarajoituksiaan tekosyynä kansalaisyhteiskunnan, ihmisoikeusaktivistien, opposition edustajien ja lääkintäalan työntekijöiden poliittisen tukahduttamisen tehostamiselle, koska nämä tuomitsivat hallituksen epäonnistuneen epidemian hillitsemisessä;
- S. ottaa huomioon, että 21. tammikuuta 2021 Murager Alimuly ja Kaisha Akankyzy, jotka ovat etnisiä kazakkeja ja jotka pakenivat Kiinasta pelätessään joutuvansa vangeiksi keskitysleireille, joutuivat tuntemattomien hyökkääjien puukottamiksi, ja katsoo tämän vuoksi, että jatkuviin etnisiin jännitteisiin Kazakstanin eteläosissa on kiinnitettävä riittävästi huomiota; ottaa huomioon, että väkivaltaiset etniset yhteenotot jatkuvat Kazakstanissa ja erityisesti maan eteläosissa, missä kazakkien ja dunganien välisissä yhteenotoissa helmikuussa 2020 kuoli 11 ihmistä, loukkaantui kymmeniä ja yli 23 000 ihmistä, joista suurin osa oli dungaaneja, joutui jättämään kotinsa;
- T. ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset väärinkäyttävät rikosasioissa tehtävä kansainvälistä yhteistyötä koskevia mekanismeja, esimerkiksi Interpolin julkaisemia kansainvälisiä etsintäkuulutuksia sekä keskinäistä oikeusapua rikosasioissa, syytteiden nostamiseen Belgiassa asuvaa poliittista pakolaista, asianajajaa ja ihmisoikeuksien puolustajaa Bota Jardimalieta vastaan ja tätä koskevien asiakirjojen takavarikoimiseen; ottaa huomioon, että Ranskan kansallinen turvapaikka-asioiden tuomioistuin myönsi 29. syyskuuta 2020 turvapaikan Kazakstanin demokraattinen valinta -puolueen perustajalle Mukhtar Abylazoville, jonka kazakstanilainen tuomioistuin oli tuominnut poissaolevana elinkautiseen rikkoon tämän oikeutta puolustukseen, ja panee merkille Kazakstanin rangaistuslaitoksen systemisen ja poliittisen luonteen sekä siviili- ja rikosasioiden oikeudenkäyntien väärinkäytön;
- U. ottaa huomioon, että Kazakstanin viranomaiset ottavat edelleen kohteekseen riippumattomia ammattiyhdistyksiä ja ammattiyhdistysaktivisteja; ottaa huomioon, että vuonna 2020 ammattiyhdistyslakia muutettiin poistamalla ammattiliittoon kuulumista ja kaksivaiheista rekisteröintiä koskevat vaatimukset; ottaa huomioon, että tästä muutoksesta huolimatta Shymkentin kaupungin hallinto luopui polttoaine- ja energiateollisuuden työntekijöiden ammattiliittoa (ITUFEW) vastaan nostamistaan kanteista todeten, että väitteet olivat perusteettomia eikä säännöksiä ole enää olemassa tai niitä ei sovelleta kyseiseen ammattiliittoon;
- V. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on edelleen ongelma Kazakstanissa; ottaa huomioon, että kansalaisjärjestöjen mukaan kaikesta naisiin kohdistuvasta väkivallasta ei raportoida ja että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa koskevissa tapauksissa sekä seksuaalista häirintää koskevissa tapauksissa nostetaan vain vähän syytteitä; ottaa huomioon, että YK:n mukaan covid-19 on luonut uuden esteen tyttöjen yhtäläisille tiedonsaanti- ja koulutusmahdollisuuksille; ottaa huomioon, että uhreilla ei ole riittävästi suojelua ja että oikeus- ja poliisiviranomaisia ja palveluntarjoajia ei ole koulutettu tunnistamaan ja ehkäisemään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja reagoimaan siihen;
- W. toteaa, että hlbti-henkilöt kohtaavat Kazakstanissa oikeudellisia haasteita ja syrjintää; ottaa huomioon, että Kazakstanin parlamentti hyväksyi kesäkuussa 2020 syrjiviä muutoksia uuteen terveyssäännöstöön, jolla säännellään transihmisten terveydenhuoltoon liittyviä näkökohtia; ottaa huomioon, että prosessi sukupuoli-identiteetin muuttamiseksi Kazakstanissa on edelleen invasiivinen ja nöyryyttävä;
- kehottaa Kazakstanin hallitusta toimimaan kansainvälisten velvoitteidensa mukaisesti ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, joihin viitataan tehostetun kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen 1, 4, 5 ja 235 artiklassa; kehottaa Kazakstanin viranomaisia toimimaan kansainvälisten normien mukaisesti, mitä tulee vaalien järjestämisen oikeudellisen kehyksen noudattamiseen, ja ottamaan huomioon demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston suositukset, mukaan lukien suositukset, jotka koskevat perustuslaillisesti taattuina perusvapauksia, kansalaisyhteiskunnan osallistumista, poliittista moniarvoisuutta, vaalihallinnon puolueettomuutta, äänioikeutta, vaalikelpoisuutta, äänestäjien rekisteröintiä, tiedotusvälineitä ja vaalitulosten julkistamista;
 - kehottaa Kazakstanin hallitusta luopumaan poliittisin perustein nostetuista syytteistä ja lopettamaan kaikenlaiset mielivaltaiset pidätykset, kostotoimet ja häirinnän ihmisoikeusaktivisteja, uskonnollisia järjestöjä, kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, ammattiyhdistyksiä, toimittajia ja poliittisen opposition liikkeitä vastaan sekä antamaan ihmisille mahdollisuuden ilmaista vapaasti poliittisia, uskonnollisia ja muita näkemyksiään; kehottaa hallitusta tämän vapauden takaamiseksi muuttamaan rauhanomaista kokoontumista koskevaa uutta lakia;

Torstai 11. helmikuuta 2021

3. kehottaa Kazakstanin hallitusta vapauttamaan välittömästi ja kuntouttamaan kaikki poliittiset vangit, erityisesti seuraavat: Almat Žumagulov, Aron Atabek, Nurgul Kaluova, Saltanat Kusmankyzy, Daryn Khassenov, Ulasbek Akhmetov, Kenžebek Abišev, Yerzhan Yelshibayev, Aset Abišev, Igor Chuprina, Ruslan Ginatullin, Askhat Žeksebajev, Kairat Klyšev, Yerbol Yeskhozin, Abai Begimbetov, Asel Onlabekkyzy, Yerkin Sabansijev, Žanat Žamalijev, Diana Baimagambetova, Noyan Rakhimžanov ja Askar Kayyrbek, ja perumaan viipymättä kansalaisyhteiskunnan ja opposition aktivisteille, sosiaalisen median käyttäjille ja rauhanomaisille mielenosoittajille määrätty tutkintavankeudet, kotiarestit sekä vapauden rajoitukset; kehottaa Kazakstanin hallitusta tarkastelemaan uudelleen entisten poliittisten vankien ja kidutuksen uhrien Iskander Yerimbetovin, Maks Bokajevin ja Mukhtar Dzhakiševin tapauksia ja maksamaan heille korvauksia mielivaltaista vangitsemista käsittelevän YK:n työryhmän ja YK:n ihmisoikeuskomitean suositusten mukaisesti;

4. suhtautuu myönteisesti Kazakstanin hallituksen toteuttamiin toimiin lopettaa poliittisin perustein vireille pannut asiat ihmisoikeuksien puolustajia Daniyar Khassenovia ja Abaibek Sultanovia vastaan, mutta on huolissaan uuden rikosasian vireillepanosta jälkimmäistä vastaan tekaistujen ekstremismisyytteiden perusteella; kehottaa Kazakstanin hallitusta perumaan kaikki poliittisin perustein nostetut syytteet hyväntekijä Barlyk Mendygazijevia vastaan ja lopettamaan hänen perheenjäsentensä ja entisten liittolaistensa poliittisen vainon;

5. tuomitsee ääriliikkeiden vastaisen lainsäädännön väärinkäytön rauhanomaisten oppositioliikkeiden Kazakstanin demokraattinen valinta- (DCK) ja Koshe Partiyasy -puolueiden kannattajia vastaan ja kehottaa viranomaisia sallimaan poliittisen moniarvoisuuden ja kilpailun; kehottaa Kazakstanin hallitusta panemaan täytäntöön Euroopan parlamentin, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämistä ja suojelua terrorismia torjuttaessa käsittelevän YK:n erityisraportoijan ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen suositukset, joissa tuomitaan ääriliikkeiden vastaisten lakien mielivaltainen soveltaminen;

6. kehottaa Kazakstania toteuttamaan uudistuksia, joilla pyritään edistämään maan nykyaikaistamista, demokratiaa ja vakautta, ja tehostamaan toimia Kazakstanin poliittisen järjestelmän uudistamiseksi, jotta voidaan kehittää parlamentaarista ja monipuoluejärjestelmää, sekä laajentamaan kansalaisvaikuttamista; panee merkille uudistuksia käsittelevän korkeimman tuomarineuvoston perustamisen ja panee merkille Kazakstanin viranomaisten ilmoituksen uudistusten uudesta vaiheesta erityisesti lainvalvonnan, oikeusjärjestelmän ja ihmisoikeuksien priorisoinnin osalta; korostaa, että on tärkeää jatkaa tätä prosessia, mukaan lukien vaalilain muutokset ja Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) suositusten täysimääräinen täytäntöönpano;

7. kehottaa Kazakstanin viranomaisia lopettamaan rikoslainsäädännön käyttämisen aktivisteja, bloggaajia, toimittajia ja muita vastaan heidän käyttäessään oikeuttaan sananvapauteen;

8. pitää myönteisenä Kazakstanin viranomaisten 3. helmikuuta 2021 ilmoittamaa päätöstä peruuttaa sakot ja sallia kansalaisjärjestöjen jatkaa toimintaansa; vaatii, että Max Bokajeville määrätty kolmen vuoden aktivismikielto kumotaan ja että hänen sallitaan jatkaa tärkeää työtään; kehottaa Kazakstanin viranomaisia lopettamaan taloudellista raportointia koskevien järjestelmien väärinkäytön ihmisoikeusryhmien painostamiseen, luopumaan perusteettomista syyteistä raportointia koskevien väitettyjen rikkomusten vuoksi kohteeksi otettuja ryhmiä vastaan, saattamaan ulkomaisista tuloista ilmoittamista koskevan lainsäädännön ja käytännöt kansainvälisten normien mukaisiksi muun muassa kumoamalla hallinnollisia rikkomuksia koskevan lain 460-1 ja 460-2 pykälän ja suojelemaan ja helpottamaan sen sijaan kansalaisyhteiskunnan tärkeää työtä;

9. vahvistaa vakaan uskonsa siihen, että riippumattomien kansalaisjärjestöjen vainoaminen perusteettomilla verotarkastuksilla ja ihmisoikeuksien puolustajien ja ihmisoikeusliikkeiden, joista voidaan mainita Bostandyq Kz, Fernina Virtute, Veritas, 405 ja Elimay, sekä kansalaisyhteiskunnan aktivistien ahdistelu hallinnollisilla pidätyksillä, sakoilla ja rikossyytteillä paitsi haittaavat viranomaisten jo toteuttamia uudistuspyrkimyksiä myös vahingoittavat Kazakstanin kansainvälistä mainetta;

10. pitää valitettavana tiedotusvälineiden vapauden huolestuttavaa tilaa maassa ja kehottaa Kazakstanin hallitusta tarjoamaan vapaan ja turvallisen ympäristön riippumattomille toimittajille;

11. kehottaa Kazakstanin hallitusta sallimaan riippumattomien ammattiliittojen rekisteröitymisen ja toiminnan Kazakstanin ratifioimien kansainvälisten työnormien mukaisesti ilman minkäänlaista puuttumista tai häirintää; pitää erittäin valitettavana, että Shymkentissä sijaitseva taloustuomioistuin keskeytti 5. helmikuuta 2021 polttoaine- ja

Torstai 11. helmikuuta 2021

energiateollisuuden työntekijöiden ammattiliiton (ITUFEW) toiminnan kuuden kuukauden ajaksi, koska väitettiin, ettei se ollut rekisteröitynyt ammattiyhdistyslain mukaisesti; kannustaa Kazakstanin hallitusta panemaan mielekkäällä tavalla täytäntöön ammattiyhdistyslain, sellaisena kuin se on muutettuna toukokuussa 2020;

12. panee huolestuneena merkille hyväntekeväisyysjärjestöjä koskevan uuden lakiehdotuksen, jossa säädetään kansalaisyhteiskunnan organisaatioita koskevista lisäsääntelytoimista ja joka on suoraan ristiriidassa hyväntekeväisyystyön logiikan ja parhaiden käytäntöjen kanssa, sekä äskettäisen aloitteen perustaa hallituksen alaisuuteen lahjoittajajärjestöjen yhdistys, sillä tätä saatetaan väärinkäyttää lahjoittajajärjestöjen valvontaan, mikä rajoittaa entisestään niiden riippumattomuutta ja omistajuutta;

13. panee merkille, että sen jälkeen, kun Kazakstan vuonna 2008 ratifioi YK:n yleissopimuksen lisäpöytäkirjan ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta, se on parantanut merkittävästi kansallista lainsäädäntöään, joka koskee ihmiskauppaan liittyviä syytöitä ja ihmiskaupan uhrien suojelua; toteaa kuitenkin, että Kazakstanilla on vielä useita haasteita, jotka sen on ratkaistava ihmiskaupan lopettamiseksi, ja nämä liittyvät sekä uhrien tukemiseen että hyväksikäyttäjien syytteenpanoon;

14. kehottaa viranomaisia torjumaan kaikenlaista naisiin kohdistuvaa väkivaltaa muun muassa varmistamalla tehokkaat ja helposti saatavilla olevat ilmoituskanavat ja suojelutoimenpiteet, joissa otetaan huomioon uhrien tarpeet ja luottamuksellisuus; vaatii lopettamaan rankaisemattomuuden ja ryhtymään toimiin sen varmistamiseksi, että rikoksiin syyllistyneille määrätään asianmukaiset rikosoikeudelliset seuraamukset, myös perheväkivaltatapauksissa; kehottaa Kazakstanin viranomaisia kriminalisoimaan perheväkivallan silloinkin, kun tämä on ainoa syyteperuste, ja varmistamaan rikoksiin syyllistyneille määrättävät rikosoikeudelliset seuraamukset; kehottaa Kazakstanin viranomaisia pitämään perheväkivallasta selvinneille tarkoitettuja turvakoteja ja palveluja ”keskeisinä palveluina” ja helpottamaan kaikkien naisten ja tyttöjen pääsyä niihin myös koronaviruskriisin aikana; kehottaa Kazakstania allekirjoittamaan ja ratifioimaan Istanbulin yleissopimuksen;

15. vaatii, että hlbt-yhteisön oikeuksia on kunnioitettava täysimääräisesti; kehottaa Kazakstanin hallitusta takaamaan hlbt-yhteisöön kohdistuvan syrjinnän vastaisen periaatteen muun muassa kieltämällä lailla sukupuoli-identiteettiä tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän; kehottaa antamaan asianmukaista koulutusta oikeus- ja poliisiviranomaisille sekä palvelutarjoajille, jotta varmistetaan, että hlbt-ihmiset saavat asianmukaista hoitoa ja suojelua;

16. kehottaa Kazakstanin hallitusta varmistamaan Kiinan keskitysleireiltä paenneiden etnisten kazakkien ja muiden vähemmistöryhmien turvallisuuden muun muassa myöntämällä Murager Alimulylle ja Kaisha Akankyzylle pysyvän pakolaisaseman ja kiinnittämään riittävästi huomiota jatkuviin etnisiin jännitteisiin maan eteläosissa;

17. kehottaa Kazakstanin viranomaisia pidättäytymään väärinkäyttämästä rikosasioissa tehtävän yhteistyön mekanismeja, esimerkiksi Interpolin julkaisemia kansainvälisiä etsintäkuulutuksia sekä keskinäistä oikeusapua rikosasioissa, siihen, että ne nostavat syytteitä hallitusta vastustavia ulkomailla oleskelevia henkilöitä vastaan ja hankkivat pääsyn luottamuksellisiin tietoihin;

18. panee tyytyväisenä merkille, että Kazakstan on poistanut kuolemanrangaistuksen kaikkien rikosten osalta ratifioidessaan kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen toisen valinnaisen pöytäkirjan 2. tammikuuta 2021, jolloin siitä tuli sopimuksen 88. osapuoli; kehottaa Kazakstanin hallitusta noudattamaan sitoutumistaan siihen, että kidutukseen sovelletaan nollatoleranssia, ja varmistamaan, että kaikki kidutusta koskevat väitteet tutkitaan perusteellisesti ja syylliset saatetaan oikeuden eteen;

19. kehottaa Kazakstanin hallitusta kitkemään kidutuksen ja huonon kohtelun vankiloista, kunnioittamaan vankien oikeuksia ja varmistamaan asianmukaiset elinolot, hygienian ja turvallisen ympäristön covid-19:n aiheuttamia uhkia ajatellen;

20. kehottaa Kazakstania ottamaan käyttöön asianmukaiset suojoimet henkilötietoja varten ja vahvistamaan tietosuojalainsäädäntöä sekä rajoittamaan invasiivisen digitaalisen valvontateknologian käyttöä ja ottamaan käyttöön sääntelykehiksen, jossa kielletään selvästi mielivaltainen ja laiton digitaalinen valvonta, kasvojentunnistus mukaan luettuna, ihmisoikeuksien mukaisesti;

21. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita esimerkiksi huippukokouksissa ja muissa korkean tason kokouksissa, monenvälisillä foorumeilla ja paikallisten edustustojen välityksellä tukemaan voimakkaasti kansalaisyhteiskuntaa, toteuttamaan lisätoimenpiteitä tuen antamiseksi Kazakstanin kansalaisyhteiskunnalle komission kautta, esimerkiksi laajentamaan rahoitusjärjestelyt sellaisiin kansalaisjärjestöihin, jotka edistävät ihmisoikeuksia, demokraattisia arvoja, oikeusvaltiota ja perusvapauksia Kazakstanissa, erityisesti ihmisoikeuksien puolustajiin, ja vahvistamaan ihmisten välisiä yhteyksiä Kazakstanin kansalaisten kanssa; korostaa, että Kazakstanille myönnettävä rahoitustuki olisi suunnattava kansalaisyhteiskunnan ja poliittisen vainon uhrien tukemiseen eikä autoritaarisen hallinnon tukemiseen;

Torstai 11. helmikuuta 2021

22. kannustaa EU:n Kazakstanin-edustustoa edistämään yhteistyötään kansalaisyhteiskunnan paikallisten jäsenten kanssa järjestämällä säännöllisiä kokouksia ja ottamalla näiden suositukset esille virallisissa kokouksissa Kazakstanin hallituksen virkamiesten kanssa;
23. vaatii EU:n Kazakstanin-edustustoa seuraamaan parhaillaan jatkuvia ihmisoikeusloukkauksia ja ottamaan julkisesti kantaa rikkomuksiin, tarjoamaan apua poliittisten syytteiden uhreille ja vangituille aktivisteille osallistumalla hallituksen arvostelijoiden ja ihmisoikeuksien puolustajien oikeudenkäynteihin ja pyytämällä päästä vankiloihin vierailulle sekä reagoimaan nopeasti ja päättäväisesti kaikkiin tapahtumiin, jotka ovat oikeusvaltioperiaatteen, demokratian ja ihmisoikeuksien periaatteiden vastaisia;
24. muistuttaa äskettäin hyväksytystä EU:n maailmanlaajuisesta ihmisoikeuspakotejärjestelmästä, jonka avulla EU voi kohdistaa toimenpiteitä vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneisiin kaikkialla maailmassa ja joka Kazakstanin tapauksessa mahdollistaisi kohdistamisen vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin osallistuneisiin tai niihin yhdistettyihin henkilöihin, yhteisöihin ja elimiin; kehottaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita harkitsemaan kohdennettujen seuraamusten määräämistä ihmisoikeusloukkauksista vastuussa oleville henkilöille;
25. pyytää, että ihmisoikeudet asetetaan EU:n Keski-Aasian kanssa tekemän yhteistyön kärkeen; korostaa, että tehostetussa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksessa kaavailtujen syvempien poliittisten ja taloudellisten suhteiden EU:n kanssa on perustuttava yhteisiin arvoihin ja niiden on vastattava Kazakstanin aktiivista ja konkreettista sitoutumista demokraattisiin uudistuksiin, jotka juontuvat sen kansainvälisistä velvoitteista ja sitoumuksista;
26. kehottaa komissiota ja varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa tekemään tehostetusta kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta kattavan arvioinnin viimeaikaisen kehityksen ja kauppapolitiikan uudelleentarkastelun tulosten perusteella;
27. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, EU:n Keski-Aasian erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Kazakstanin presidentille, hallitukselle ja parlamentille.
-